

Hvem var «Captain Gough»?

En mystisk historie fra 1940 som daværende Kommanderende Admirals personlige adjutant meddeler vårt blad

Som marineløytnant ble jeg ved verdenskrigens utbrudd innbeordret til å gjøre tjeneste ved Admiralstabens Etterretningskontor, hvorfra jeg senere ble overflyttet til Adjutantstaben, og gjorde inntil 9. april tjeneste som Kommanderende Admirals personlige adjutant. Fra denne skjebnesvangre dato og inntil de tyske krigskrefters endelige besettelse av Syd-Norge, gjorde jeg tjeneste ved Møre og Romsdals Sjøforsvarsavsnitt, hvorfra jeg skriftlig ble permittert i begynnelsen av mai og sendt tilbake til Oslo sammen med en del andre offiserer av marine og hær. Ifølge nevnte dokument skulle jeg eventuelt få meg ordre under mitt hjemsteds adresse. Noen slik ordre mottok jeg aldri.

Det kunne være mangt og meget å berette om fra hine dager og det som derpå fulgte og det blir vel leilighet til å komme tilbake til dette senere. Denne gangen er det imidlertid noe ganske bestemt som jeg håper redaktøren kunne hjelpe meg til å kaste et lys over.

Blant dem som gjorde tjeneste i Admiralstabens Etterretningskontor var kaptein G. S., som i parentes bemerket, var en meget engelsk-vennlig herre. Fra tid til annen førte han fra Etterretningskontoret lange samtaler med en «Captain Gough» som bodde i hotell «Regina» i Forsvarsdepartementets umiddelbare nærhet. Jeg vil her innskytte at jeg aldri har sett navnet «Gough» skrevet eller på trykk, men av kapteinens uttalelse av ordet («goff») har jeg sluttet meg til at det måtte staves som ovenfor angitt.

Kaptein G. S. talte et flytende engelsk og meget hurtig og jeg hadde dessverre

ikke anledning til å påhøre samtaler eller oppfatte noe av det som ble sagt. Jeg fant imidlertid anliggendet noe mistenkelig og søkte av egen drift å skaffe meg opplysninger om herr «Gough». Gjennom samtaler med et par av tjenerne i nevnte hotell, fikk jeg bekreftet at det der bodde en «Captain Gough» og videre at denne sto i utstrakt telegrafisk kontakt med sitt hjemland. La meg få føye til at vedkommende som jeg talte med ikke la skjul på at han fant telegramtrafikken og det hele mistenkelig.

Jeg ønsker å bemerke at kaptein G. S. navn eller hans kontakt med «Captain Gough» ikke ble berørt ved denne anledning.

Ikke lenge etter dette kom besettelsen av Norge og et videre studium av personen «Gough» opphørte derfor automatisk. Men gjemt er ikke glemt og jeg har grunn til å anta at det er den innen våre rekker som vet mer om disse ting. Det er i så fall ingen grunn til å tie lenger.

S. O. Helgesen.

Elverum og deretter

Av kaptein Olaf Holm

1.

Ettterat Stortinget var oppløst og regjeringen dradd til England, fikk vi et administrasjonsråd. Dette vakte sterkt mishag og unnsigelse fra London. En forsikring om at man kun opptrådte på regjeringens vegne ble godtatt. Hvilken ordning i Norge man hadde tenkt seg i London er ikke opplyst.

På dette grunnlag satte rådet igang fabrikkasjon av våpen og ammunisjon og bygging av skip og flyplasser for den makt som regjeringen hadde erklært «krig». Rådet oppløste også hæren og opprettet arbeidstjenesten. Det er vel derfor de har fått betegnelsen «Godviljens menn».

Protest fra fullmaktsgeverne i London kan ikke sees å foreligge. Heller ikke er der gjort noe ved saken etter fredsslutningen. Tvertimot man har ikke vært knuslet med kors og medaljer. Men nå hadde også den «ærefulle fullmakt» etterhånden fått de nødvendige romslige dimensjoner.

2.

Okkupasjonsmakten sendte hit en rikskommissær, Ter-

boven av navn, anerkjent skurk, slu og hensynsløs. Der- til også halvdamnet, hva der er mer enn uheldig for en rikskommissær.

Terboven var pålagt å søke å vinne nordmennenes vennskap. Han fulgte til den ende sitt eget hode og gikk fram etter oppskriften:

«Und wilt Du nicht mein Bruder sein, dann schlage ich Dir den Schädel ein»,

hvilket på norsk lyder:

Og vil du ikke være min bror, så slår jeg skallen inn på deg».

Vi kan jo alle være enige

Quislingaktoren 70 år

Vi hadde oppriktig talt trodd at den herøstratisk berømte aktor i Quislingsaken Annæus Schjødt nå helst ville at det skulle kastes et glemslens slør over denne ufysiske prestasjon i norsk rettsvesen. Men nei!

I de dertil innrettede organer Verdens Gang og Dagbladet er det nettopp dette mørke punkt i hans karriere som trekkes fram som særlig beundringsverdige. Og når han selv i det sistnevnte blad uttrykkelig peker på at aktoratet i Quislings-saken har vært det «mest interessante» i hans praksis, så må det også være oss tillatt å føye noen ord til panegyrikken i anledning av hans 70-årsdag.

La oss da si dette, at formodentlig aldri i rettsvesenets historie har en aktor bommet så totalt i karakteristikken av tiltalte, og aldri burde en norsk jurist ha grunn til å se med større beklagelse på sin uridderlige og foraktelige medvirken til å føre en stor patriot og fedrelandsvenn frem for bødlene.

Quisling tilga sine direkte bødler fordi de handlet etter ordre, men det er svært mange i dag som vanskelig kan tilgi et aktorat av den art som Annæus Schjødt prester- te i Quislingsaken. Det var faktisk mange som på hans 70-årsdag syntes han var blitt 70 år for gammel.

om at fremgangsmåten er lite egnet overfor nordmenn. Resultatet ble deretter.

I Wehrmacht og Marine fikk hver mann utlevert en trykt seddel med en ti-tolv punkter, der anga retningslinjene for soldatens opptreden i Norge. Den skal være avfattet av korvettkaptein Schreiber, som kjente nordmennene meget godt — etter denne seddel å dømme. Ennvidere forelå en håndbok for tyske soldaters opptreden i fremmed land i sin alminnelighet. Den lå på et meget høyt etisk nivå. Også her ble resultatet deretter. Der ble utvist en mannstukt som må erkjennes å ligge så nær fullkommenheten, som det er mulig.

3.

Terboven foretok seg forskjellige ting sommeren 1940, hvis egentlige hensikt og logiske sammenheng svever i det dunkle for utenforstående. Imidlertid var appetitten og «fornemmelsene» i tiltakende. I Wehrmacht gikk han under navnet «Der König»!

Etter å ha gjort Quislings bekjentskap fant han det tjenligst for sine formål å landsforvise ham i 1940. Det skal ikke være alminnelig overfor venner og håndgangne menn, å gjøre det.

Imidlertid kom Quisling sterkere tilbake og tok opp arbeidet der Stortinget var satt utenfor på Elverum, for om mulig å redde neutraliteten og ennvidere bremse på Terbovens «telavågtendenser».

4.

Hva Quisling hadde å stri med er vel kjent nå blant dem som vil ha greie på sannheten om begivenhetene. Man kan ikke i all evighet drive «å skvette vann» på ønsketankene. De får fortsette å «tenke», så meget mer som

(Fort. s. 6).

Macmillan på shopping

Nei, herr statsminister, til en traktat skal De velge en god, gammel type fyllepenn. Potsdamtraktaten ble underskrevet med tørrblekk, som nu nesten er forsvunnet, mens derimot Versaillestraktaten er like god den dag idag.

Henvendelsen til Kongen

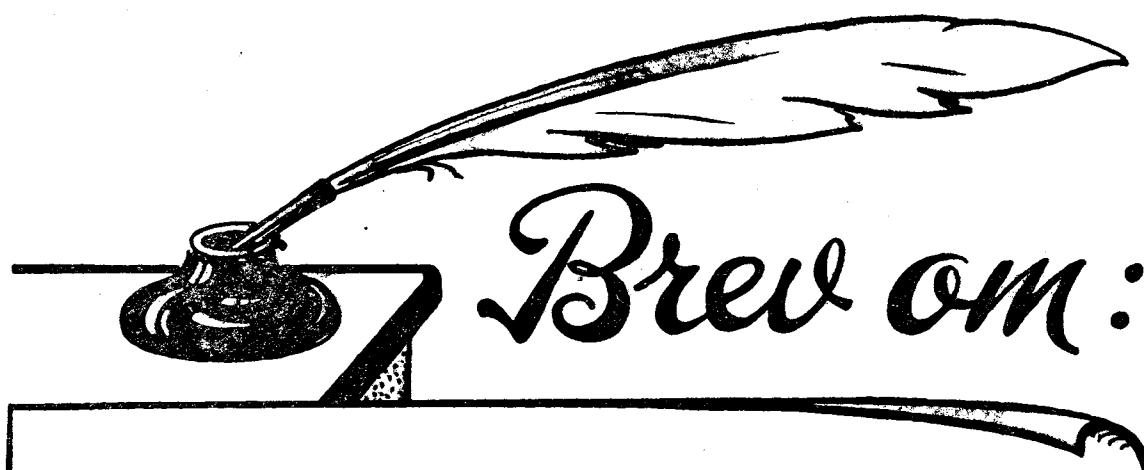
«Trønderbonde» skriver i «Folk og Land» for 15. februar at henvendelsen i vesentlig grad går ut på å «legalisere «retts»oppgjøret, — en overraskende oppfatning når det presiserte formål er å få oppgjøret bragt «i pakt med Grunnloven, folkeretten og hevdvunnen rettspraksis». Det skulle vel nærmest bety revisjon av oppgjøret.

Henvendelsen er ikke en bønn om revisjon, men et krav. Det skulle fremgå av begrunnelsen. Søknadsformen er nødvendig som en pyntelig innledning, når man ikke vil prøve rettslig aksjon, men argumentasjonen er av rettslig art. Den er tungtveiende, og dens vekt kan økes betydelig, hvis det blir nødvendig.

«Trønderbonde» karakteriserer henvendelsen som et «førstekrav». Det er riktig. Av den grunn er kravene foreløpig moderate. Fører den innledende henvendelse ikke frem, så må aksjonen føres videre ad de veier og med de midler som finnes hensiktsmessige. De krav som kan baseres på en kompetent juridisk bedømmelse av oppgjøret må presiseres og hevdes uavkortet.

«Trønderbonde» har rett når han sier «vi vil ha vår rett fullt ut. Ingen av det politiske oppgjørs ofre vil noen sinde akviessere ved rollen som slakteveg for en politisk infisert, inhabil eller av annen grunn diskriminerende justis. Men de som har den sterke vilje skylder å gi anvisning på de veie og midler som etter deres mening fører frem. Viljen alene er ikke nok. Hvem kan og vil prøve et rettslig oppgjør med oppgjøret og de kretser som er ansvarlige for det? Muligheten av å fremtvinge en revisjon ad denne vei ser ikke meget lovende ut. Men gjenopptagelse av en dertil egnet sak — eller en rekke saker — med bredt anlagt prosedyre kunne kanskje tjene til å svekke fortielesparolen og bidra til å vekke folkesamvittigheten. Det er våre jurister som skulle føre denne sak frem. Hvor er de henne? Våre høyesterettsdommere f. eks. Er de gått i hi?

J. V.

Utenriksministermøte «på høyeste plan»

Det var å ønske at det kommende utenriksministermøte — som jo skulle ligge på høyeste plan — måtte beskjeftige seg med det russiske forslag om en nøytral sone i Nordeuropa — omfattende ikke bare Østersjøstatene men også Norge, vårt eget utsatte fedreland.

«Det russiske forslag tar sikte på A-paktens sprengning, derfor kan man overhodet ikke beskjeftige seg med det,» vil mange innvende.

Tiden har imidlertid vist oss så iøynefallende svakheter ved A-paktforsvaret at selv dets høyeste sjefer — ja disse i første rekke — innser dets utilstrekkelighet. Derfor de fortvilte forsøk på å utbygge et forsvar basert på de kjernefysiske våpen. Jeg sier «forvilte» all den stund militærekspertene fullt ut er klar over at disse våpens virkninger overhodet ikke lar seg beregne og at såvel venn som fiende risikerer — utryddelse.

Man må gå ut fra at også den norske regjering er klar over at det nu gjelder å vurdere situasjonen «på høyeste plan» — det vil i dette tilfelle si klart og nøkternt. Den avgjørelse som Nygaardsvoldregjeringen sto overfor i 1940 var alvorlig nok, men de avgjørelser som den sittende regjering står ansikt til ansikt med i dag er enda alvorligere.

Her burde regjeringene i samtlige nordiske land stå i intim kontakt med hverandre. Denne sak angår hele Norden, og et samlet Norden vil her stå sterkt. La oss bringe i erindring at det er nøytralitetslinjen som er Nordens egen tradisjonelle linje — i overensstemmelse med Nordens interesser og de nordiske folks virkelige ønsker og krav.

Hvilken regjering burde være nærmere til å innse dette enn nettopp den sittende norske regjering med dens bakgrunn og tradisjoner? Hvis regjeringen ikke i dag står politisk fritt, burde den nu benytte anledningen til å gjøre seg fri.

Nordisk nøytralitet betinger at såvel øst som vest garanterer — og respekterer — vår nøytralitet.

Som sakene nu står vil Norge i en eventuell kommende krig som bekjent bli krigskueplass — atomkrigskueplass.

Dette er et så alvorlig perspektiv at der skulle være all grunn til å ta det russiske forslag opp til drøftelse i fullt alvor — selv om våre allierte i vest ikke skulle like dette.

Kai Normann.

Norsk rettsbevissthet:

I nr. 4 av Folk og Land finnes en liten notis om en pastor Riisøen med gjengivelse av et avsnitt av en artikkel i det meget kristelige «Dagbladet»:

«Jens Bjørneboe er mye verre, han tilsviner norsk rettsbevissthet, kjente personer blir skildret slik at vi alle kan kjenne dem».

— Ja, er det ikke skrekkelig herr pastor! — Signalementet passer. — Under det ca. 13 år gamle hevners og hatet såkalte rettsoppgjør, enda det ikke har noe med rett å gjøre, har vi i det uendelige hørt gjentatt «norsk rettsbevissthet», «folkets rettsbevissthet», «Folkedommen over NS». — i kirker og bedehus, i rettslokaler og stortingssaler, av prester og dommere, tingmenn, statsråder, farisæere og skriftlærde — i skrift og tale. «Folkenes rettsbevissthet må ikke krenkes».

Kan ikke dette fortelle dem

noe meget alvorlig herr pastor? Jeg har en snart to tusen år gammel bok, ny også forresten, «Bibelen». Den er veldig utbredt og således lett å få lånt for dem som ikke måtte ha den. Les den med ærlig vilje til å forstå, og uten påvirkning av «folks rettsbevissthet», og du skal finne at Bibelen taler tydelig. — A hvor den taler tydelig. Du vil kjenne ikke bare kjente personer, men alle, inntil deg selv, kanskje allerbest deg selv. Kan nok være du vil finne deg tilsvinet, men er man ærlig gjør det bare godt. Bibelen gir svar på alle spørsmål, blant annet: Hvem var det som dømte Jesus? Pilatus vil du kanskje svare, men Pilatus gjorde sitt ytterste for å gi Jesus fri. Til slutt vasket han sine hender og sa: «Jeg er uskyldig i denne manns blod! — Men så står det videre: «Hopen» (massene) folket med prestene i spissen ropte: **Gir du ham fri er du ikke keiserens venn. Korsfest — korsfest. Så var det altså «folkets rettsbevissthet» som dømte Jesus.**

Martin Luther sa en gang: «Om det er så mange djevler i Worms som taksten på husene, skal jeg dit å forkynne Guds ord. Det manglet ikke representanter for «folkets rettsbevissthet».

Hans Nilsen Hauge forkynnte sannheten og kom i konflikt med prestene og «folks rettsbevissthet».

Var det ikke på høy tid det såkalte kristenfolk begynte å si sannheten, som kan frigjøre om det enn skulle koste keiserens vennskap. La det stå til! Gud er sterkere enn keiseren. Det kan bremse på farten mot avgrunnen. Sett det største av alle bud, kjærligheten til Gud og nesten, og sannheten på «rettsbevissthets» plass.

O. H.

Forbundskontoret

holdes lukket i påskeuken fra og med mandag 31/3 til og med mandag 7/4.

Amnesti er benådning

Det er to slags benådnin-ger, nemlig benådning i snevrere forstand og amnesti. For begge begrep gjelder at de går ut på hel eller delvis ettergivelse av straff. De omfatter således ikke inndragning etter straffelovens §§ 35 og 36 eller idømt erstatning. Videre kan de ikke gå ut på oppreisning. Derimot kan de strekkes ut til å ettergi tilleggsstraffer, f. eks. tap av borgerlige rettigheter. Straff som er avsonet kan naturligvis ikke ettergis.

Benådning i videre forstand har sin rettslige begrunnelse i følgende hensyn:

1) hensynet til mulige ufullkommenheter ved straffelovgivningen,

2) hensynet til at den av-sagte dom kan være uriktig uten å være angripelig ved noe rettsmiddel,

3) hensynet til at den dømtes etterfølgende forhold kan gjøre anvendelse av straff upåkrevet og uhensiktsmessig,

4) hensynet til at i visse tilfelle viktige statsinteresser kan gjøre det utilrådelig å anvende straff, f. eks. hvor sterke indre gjerninger eller forviklinger med fremmede makter kan befryktes.

Mens benådning i snevrere forstand gjelder en bestemt forbryter, ettergis ved amnesti straffene for hele klasser av forbrytere. Benådning i snevrere forstand besluttet av kongen i statsråd. Amnesti besluttet av Stortinget i lovsform.

Hva jeg her har skrevet har jeg fra prof. Hagerups Strafferettens alminnelige del, utg. 1911.

Det av styret i Forbundet for sosial Oppreisning til Kongen innsendt andragende utgir seg for å være et amnesti-andragende, men da straffen allerede er sonet, kan det som før sagt ikke bli tale om å få amnesti for de dømte. Men andragendet kan likevel selvfølgelig bli behandlet av myndighetene, og disse kan da behandle erstatnings-spørsmålene og andre beslutninger i dommene som ikke angår straff, da andragendet må oppfattes som et krav til regjering og Storting om revisjon av rettsoppgjøret så langt det er mulig i lovs form.

Ottar Huuse.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Redaktører:

ODD MELSOM, ansvarlig

ALEXANDER LANGE

Frontkjempere

Av de tusener av frontkjempere som for omkring femten år siden offervillige satte liv og helse inn i de harde kamper på østfronten, hender det naturligvis at noen ganske få senere har kommet på kant med den vanlige straffelov. Normalt ville det knapt ha vært verd omtale, langt mindre sensasjonspregede overskrifter i avisene. Men ikke så her i dette ridderlige land med sin parole om «ro omkring rettsoppgjøret», som praktiseres slik at sannhet og rett skal stikkes under stol, mens de evige skjellsord og den evige diskriminering skal få lov til å vokse som giftig sopp i avis spaltene.

La oss da få minne alle disse selvgode bolsjevikbekjempere av idag, som føler seg kallet til å kaste både den første og den siste sten, om at det såvisst ikke er noen grunn til å bruke «frontkjemper» som en slags betegnelse på annenklasses mennesker. En må vel heller ganske ettertrykkelig si tvertimot.

Når har det vel hendt i Norges historie før at tusener på tusener av unge idealister frivillig gikk inn i de blodigste kamper i menneskehetens liv, frivillig underkastet seg den jernharde disiplin og de utrolige savn og lidelser som disse kamper under de verste klimatiske forhold og mot en overmektig og grusom fiende, førte med seg?

Har det noensinne vært noen her i dette land som satte alt inn for det de trodde på, tiltross for at de ble møtt med misstro og hån, så var det disse tapre norske gutter som kjempet og slet, led og blødde i det de mente var Norges kamp dengang likefullt som nå.

De var ingen eventyrere disse offerberedte gutter. De visste hva de gikk til. Avisene fortalte hver dag om den blodige høst blant kameratene som var gått foran. Likevel meldte de seg. Den norske ungdom ellers rundt omkring i sofakrokene fortalte dem at England og dermed også bolsjevikene ville vinne krigen, men de kunne ikke slå seg tilro med det de mente var Norges ulykke og undergang. De tok den håpløse kamp opp mot østens myriader forsynt med amerikansk og engelsk materiell i overveldende masser.

Tyve prosent av dem, et ganske uhørt tall i krigshistorien, ble tilbake under de små trekors på steppene i øst. Men så gikk da også de norske frontkjemperes ry for tapperhet og idealisme, offervilje og innsatsberedskap uplettet og ærerikt over Europas fronter.

Såret og skadd på så mange måter kom resten av dem tilbake etter den harde innsats, bare for å bli puttet inn bak lås og slå, mens de aviser som trofast hadde gått tyskeres erind så lenge DE hadde makten, med Dagbladet i spissen, hylte ut sine skjellsord, og krevet utryddelse også av de overlevende. Sårede og lemlested ble de revet ut av sykesengene og puttet inn i de overfylte, uhygieniske cellene av 1945 Og så satte domstribunalene den store kvernen igang og tilmålte dem alle rikelig med straffarbeid og konsentrasjonsleir.

Mange fikk nye skader for livet: tuberkulose, sinnssykdom, vanskjøtting av gamle sår. For da ikke å snakke om den sjelelige påkjenning etter års innsats i de hardeste kamper i krigshistorien.

Likevel forundrer det de anstendige norske aviser at alt i alt en håndfull av dem, i forakt for det samfunn og domstoler som hadde behandlet dem på denne gemene måte boikottet og berøvet alle eksistensmidler, tok seg selv til rette og kom på kant med de vanlige straffelover! Så forbauset er de at det er verd en stor overskrift med «front

Dr.

Johannes Thranes

sak mot

Den norske Lægeforening forlikt

Ca. 250 norske læger ble etter okkupasjonen på politisk plan underkastet «selvdømme» av den norske lægeforening i form av eksklusjoner blant annet. Uten å avvente myndighetenes reaksjon og uten å innhente forklaring fra de utstøtte.

Det ligger i sakens natur at Lægeforeningen er en mektig organisasjon.

Dr. Johannes Thrane, Drammen, som er spesialist i øre, nese, hals — har i ankesak for Eidsivating lagmannsrett i disse dager nedlagt påstand om at Lægeforeningens eksklusjon av ham i den hektiske sommer 1945 ble kjent ugyldig eller rettsstridig.

På sakens annen dag — og etter å ha hørt Lægeforeningens advokat Olaf Trampe Kindt og Thranes advokat Harald Wellén — formulerte lagmannsretten under ledelse av lagdommer Jacob Aars Rynning et forslag til forlik mellom partene. Dette ble vedtatt med en liten endring.

Ære være Dr. Thrane, som ikke kunne slå seg til ro med bare ro.

A. L.

Hvem er krigsforbrytere

U.S.A.'s utenriksminister i Roosevelts tid: **S t i m s o n**, forteller i sin offentliggjorte dagbok, at der ble holt et møte 25. november 1941 (to uker før PEARL HARBOUR) der president Roosevelt, Cordell H u l l og general M a r s-

kjemper» stjeler et brød.

Men er det da ingen som er forbauset over det ubegripelige faktum at disse ekssoldater som var blitt behandlet på denne måte etter sin innsats energisk og innbitt tok opp kampen for tilværelsen igjen i slit og savn og nød, gjennom boikott og fornærmelser som lovlydige førsteklasses samfunnsborgere. Her kunne sannelig de store overskrifter være på sin plass, her kunne det være et felt for alle sjelegranskerne fra fredstiden etter 1945. For maken til minnesmerke over kvalitet og idealitet har ingen ekssoldater i noe land satt seg som disse norske frontkjemperne.

Det er på tide at dette nå går opp for hele det norske folk. Det er på tide at frontkjemperne får tilbake den ære man stjal fra dem i 1945. Og det er på tide at deres døde kamerater som hviler i fremmed jord får oppreisning.

Konsul, ingeniør

Erhard Schoepke

in memoriam

Sivilingeniør Erhard Schoepke er gått bort i en alder av 74 år. Han var i sin tid tysk konsul i Larvik, og hadde meget interessant å fortelle fra før og under den første verdenskrig. Under annen verdenskrig kom Schoepke i stillingsmedfør til å få betydelig innsikt i den norske storindustri virksomhet, spesielt Hydros.

Ingeniør Schoepke konstruerte og bygget gassverke i Larvik, Sandefjord og Tønsberg — alt på rekordtid. Han hadde et slikt ord på seg for effektivitet og pålitelighet at da han kom innom en bank i en av disse byene hvor verket skulle bygges, og muntlig ba banksjefen om å få låne 500 000.00 som i de dager virkelig var et beløp, så svarte banksjefen: Det var heldig De kom i dag. Vi skal ha styremøte kl. 2. Ved tred tiden samme dag fikk Schoepke beskjed om at pengene sto til hans disposisjon. Og det uten annen sikkerhet enn hans ansikt og renommé. — Selv sa han til meg med sitt lune smil: — Ja, det var dengang det i Norge eksisterte personlig kreditt!

Ingeniør Schoepke utførte en tid liknende arbeider i Nord-Afrika.

*

Det er ikke først og fremst formedelst ovenstående betydelige livsverk at han vil huskes av «8. Mai's» og «Folk og Lands» kvalifiserte lesekreter.

Det er fordi han som en betydningsfull og sakkynndig medarbeider i disse motkonjunkturstrømmen gående organer for rett og sannhet, har avlivet flere legender, bl. a. om storindustriens så motstandsaktige holdning mot tyskerne, og den tvers igjennom usanne legende om tungtvannssabotasje, utkrystallisert i tungtvannsfilmmer og panegyrikk. — Et storstilet blendverk for hele

h a l l var tilstede, foruten Stimson selv. På dagsordenen sto følgende post:

Hvorledes skal vi greie å manøvrere det slik at japanerne avfyrrer det første skudd, uten å utsette oss selv for altfor stor fare.

Allikevel ble Japan dømt som angriper.

Europas øyne — om et tiltak som overhode ikke hadde krigsmessig betydning.

Sivilingeniør Erhard Schoepke stemplet uimotsagt offentlig den såkalt dokumentariske tungtvannsfilm som løgn og dikt og uverdige propaganda. Han ble innesperret på politisk basis, og holdt i konsentrasjonsleiren Berg foredrag om disse ting, og sensoren fikk lese hans utsagn om Hydros ledelse, som han forøvrig meddelte N. H. skriftlig.

Likeledes holdt han foredrag på Rjukan torv.

Schoepke gjorde oppmerksom på at filmen var dypt uvederheftig — i rekommendert brev til Hero film, Oslo, Titus Vibe Müller, til statsminister Einar Gerhardsen, utenriksminister Halvard M. Lange (før filmen skulle vises amerikanske senatorer i Oslo).

Videre skrev han om disse ting, som han NB visste full beskjed om, — til overlege Scharffenberg, major Lange-land og professor Ellen Gleditch.

Reageres det overhode ikke?

Nei! Dette folks ledere bryr seg — med få unntakelser — ikke om fakta som ikke kan passes inn i drømmelivet . . . Tenk således på den krigsuviktige, forbryterske sabotasjesprengning av Tinnsjøfergen «Hydro»!

Og dog: En vinterdag beiret og forfulgte tre spreke gardister Schoepke i 8 timer, inntil han fikk dem inn i huset til seg og forklarte dem sannheten om N. H., tungtvann, spionasjen og sabotasjen. De skiltes som venner. Engang kom lensmann Bunkholt til ham etter telefonisk ordre fra politimesteren på Notodden for å undersøke om Schoepke frivillig ville forlate landet, eller om man kunne utvise ham.

Dette skjedde noen dager etter at han hadde meddelt sin karakteristikk av tungtvannsfilm til FRANKFURTER ZEITUNG.

*

Sivilingeniør Erhard Schoepke virket til det siste tilsynelatende upåvirket av alderen. Til sin død sto han i full virksomhet for sannhetens sak. Han var en kavaller til fingerspissene og hadde til det siste et utseende som en prins Danilo i Den glade enke kunne ha misundt ham.

Mange takknemlige mennesker over hele Norge lyser fred over Erhard Schoepkes minne.

A. L.

FALSKMYNTERE

Av H. Franklin Knudsen

1.

Megen flid, stor dyktighet og oppmerksomhet har gjennom tidene vært anvendt på å ettergjøre mynt og pengesedler. Risiko og fortjenstmuligheter vil alltid stå i nøye sammenheng med produktets kvalitet.

Hvis etterlikningen er iøynefallende slett oppdager publikum dette fort og foretrekker da originalvare. Kasserere i banker er spesielt kresne på området. Bare det beste er godt nok. De har derfor bøker de kan slå opp i, hvor alle sorter ekte pengesedler er avbildet. Det er som oftest en engere krets av fagutdannede som slår seg sammen om fremstilling av falske penger. Da seddelbankene i de respektive land har monopol på denne virksomhet setter de all kraft inn på å hindre illoyal konkurranse. Streng straffer er lovfestet for å hindre fusk i faget. Et eget internasjonalt politi, meget effektivt, griper straks inn når illoyal konkurranse oppdages. Det hender dog at stater i krigstid tyr til denne for privatfolk så forbudte bransje. Når fremstillingen under slike forhold overlates til de vanlige seddeltrykkerier så oppnår man forbausende gode resultater. Da lykkes det faktisk fullt ut å kunne konkurrere med originalvaren. Det fortelles at under siste krig fremstilte Tyskland like gode pundsedler som Bank of England. Pengene var så fine og ekte at man i stillhet byttet dem inn for ikke å engste publikum. En vanlig falskmynter kan like så godt åpent innrømme at seddelbankenes trykkerier leder helt overlegent hvor det gjelder fremstillingen av denslags trykksaker. Alle forsøk i stor skala på å oppta konkurransen fra privatfolks side har alltid ført til ubehageligheter. Dette både for produsenten og for de uheldige besittere av disse falske penger. Det ender som oftest med beslagleggelse av trykkeriet og fengsel for de ikke dyktige nok medarbeidere. Dette beviser at ikke alle trykksaker tåler dagens lys selv om de ikke strider mot moral og sedelighet. Pussig nok at trykksaker på sistnevnte område også beslag-

legges, men med den motsatte lovbe grunnelse. Nemlig fordi produsenten har gjort dem for ekte og uforfalskede.

2.

I sin tid var det strenge regler også for den lovlige fremstilling av penger. Mynt skulle ha en bestemt vekt og være fremstillet av metall av en fastlagt legering. Falskmynterne tjente sine penger på å anvende mindreverdige metaller, som dog mest mulig måtte virke ekte. Den norske stats mynt bryr seg ikke lenger om å inngi folk illusjonen om at mynten er ekte. Den virkelige grunn for denne beklagelige utvikling er følgende. Hvis man skulle fortsatt med å fremstille tokroner av sølv, ville disse ikke bli større enn tidligere sølv femtiører. En tyvekrones gullmynt ville man måtte bruke forstørrelsesglass for å se. Dette ville sikkert ha inngitt publikum forståelsen av svindelen. Men som bekjent gjør man alt mulig for at folket ikke skal få innblikk i hva som virkelig foregår. Selv i de såkalte kapitalistiske demokratiske stater har man et våkent øye for at kunsten å regjere alt vesentlig består i evnen til å bedra massene.

Hvor det gjalt adgangen til å trykke pengesedler og til å sette disse i sirkulasjon var dette gjort avhengig av mengden av gull som seddelbanken satt inne med. Pengesedlene var en sort anvisning på så og så mange gram med gull.

Det skulle blant annet stå trykt på pengeseddelen, at besitteren hadde krav på å få beløpet i gull, om han så måtte ønske. Denne betryggende forsikring bibeholdt man lenge etter at der ingen gulldekning var. Fine mennesker pleiet også å sette sin signatur på pengene. Pålitelige navn på papirer gjør seg så godt når disse skal sirkulere blant folk som ofte ikke har så tillitsvekkende navn. På gamle trykksaker av det slag som fremdeles var i om-løp kunne man lese navn på forlenget avdøde personer. På folk som iormodentlig allerede hadde vært stilt for en høyere domstol for sin skrivekløpe. Likeledes benytter

man bilder av berømte, solide personligheter for å gjøre pengesedlene eller myntene vakrere og mere attråverdige. Men det er vel alltid slik at selve beløpet vekker størst begeistring, og at det blikk man kaster på navn og kontrafeier er mere tilfeldig. Etterhvert har seddelbankene gått over til alle sorter dekorasjoner av sedlene og gjerne med en rik anvendelse av tiltalende farver. Det skal virke som en sort reklame og bortlede publikum oppmerksomhet fra den fallende kjøpekraft. Frankrike og andre bløte valutaland leder helt overlegent på dette område. De gjør endog sedlene stadig større, tynnere og mykere så at de med tiden kan benyttes som toilet-papir. Dette selvsagt først når

(Forts. s. 6).

Andre tider - og litt andre toner

Regjeringsorganet gjengannylig en liste over NATO-lan-denes militærutgifter i forhold til verdien av deres samlede produksjon.

U.S.A. toppet listen med 10.8 pst., og på bunn sto Tyskland med 3.5 pst., og avisen synes at Tyskland slipper altfor billig fra sine forsvarsutgifter.

For vel 12 år siden ble det av seierherrene (inklusive den norske hjemmefronten) bestemt at Tyskland skulle være evig avrustet og andre personer med innflytelse på høyeste hold i storpolitikken, slik som den amerikanske herr Morgenthau (Morgendugg), hadde mange bak seg for sitt forslag om at det tyske folk skulle steriliseres og dermed etterhvert forsvinne fra jordens overflate.

*

Det har ikke vært noen for-nøyelse å tilhøre den 2. verdenskrigs slagne, men det er nok ikke bare morsomt å være blant seierherrene heller, ser det ut til.

Nå skjelder de for den asiatiske trussel som de selv var med til, — om ikke med våpen i hånd, så dog med ord og

H. Egede Nissen:

Gyldendal før du din glans har tapt

Det var Wergeland som på dødsleiet kvedet sin skjønne hymne til det naturens vidunder som heter Gyldenlak: «Gyldenlak før du din glans har tapt da er jeg det hvorav alt er skapt, ja før du mister din kronas guld, da er jeg muld». Det er for fristende, man kan simpelthen ikke la det være å gjøre litt vold på Henrik Wergelands siste blomsterstykke og i aktuell interesse trekke fram et giftig ugress som heter Gyldendal, uten all sammenligning forøvrig. Gyldendal før du din glans har tapt, da er jeg det hvorav alt er skapt, ja før du mister din kronas guld, da er jeg muld. Disse ord tillater jeg meg å legge i den bort-

gangne dikterhøvdings munn, der han, for å bruke kong Olav den femtes merkelige ord ved sønnens 21-årige fødselsdag, fra det hinsidige følger sine kjære etterlevende. Allerede er meget av glansen gått av det forlag som Hamsun og Grieg engang skapte ved å kjøpe det ut av københavnerklørne, hjem til Norge.

I 1936 den 15. mai skrev Hamsun et brev til daværende venn Harald Grieg. Vi finner det i «Knut Hamsun som han var» av Tore Hamsun, side 94, blant mange andre perler av brev til samme forlagsdirektør.

Jeg siterer av brevet: «Kjære Grieg. Takk for ditt brev. Du plukker inn og plukker inn for meg. Men Norges Bank betaler ikke ut penger fra Tyskland nu for tiden, vi må vente. — Nei du må ikke drive på med den flyvingen. — Og jeg vil som parthaver i deg ha meg (frabedt) at du brekker nakken».

Meget vann er rent i havet siden 1936 og Grieg har vært moralsk ansvarlig — juridisk også — for å plukke Hamsun og hans etterlatte for deres gods.

I 1936 hadde Hamsun tid til å vente. Men hans etterlatte har ikke tid til å vente. Grieg har vært med å rane Hamsuns gård og grunn. Før forlaget mister sin kronas gull, burde Grieg gjøre opp et overslag over hvor meget Hamsun har tilført forlaget av verdier, og huske på at han i sin radikale dogmatik støter på begrepet «Merverdi utover aktienes pålydende beløp».

Er det ikke på tide at Gyldendal lar Hamsuns arvinger få sin legitime andel av denne merverdi?

H. Egede Nissen.

En arabisk røst

Pakistans ambassadør i U. S. A. Mohammed Ali uttalte nylig: Den internasjonale kommunismen er meget farligere enn vannstoffbomben. Bomben ødelegger liv, men kommunismen menneskets sjel. Derfor har den også vanskelig for å tilpasse seg muhamedanske land.

Og vi kan kanskje tilføye: lettere for å tilpasse seg Vesten med dens materialistiske innstilling.

jubel, — å ønske velkommen inn i hjertet av Europa.

*

Vel, alle kan ta feil og den allierte, fortinsvis Londonpropagandaen var infam og lett-fengelig innen en okkupert nasjon, men de «seirende» — enten det nå gjelder presseorganer eller enkeltpersoner, kunne i det minste over 12 år etter krigens slutt opphøre med sjikanen av våre frontkjempere, som satte livet inn i kampen mot den fare de gode nordmenn selv skjelder for i dag. Om en av dem, i desperasjon overtredet loven, skulle det ikke være nødvendig med 3—4 spaltet overskrift der ordet FRONTKJEMPER skal være blikkfanger.

Ø.

Post til redaksjonen

sendes under adresse **POSTBOKS 3214**. Hvis den adresseres til en av redaksjonens medlemmer personlig kan De risikere at den blir forsinket hvis adressaten ikke skulle være tilstede.

Altså:

**Folk og Lands redaksjon.
Postboks 3214, Oslo.**

Streif av Den norske Legions saga

Hentet fra boken «Legionsminner»

Ja, husker du, kamerat, den gnistrende, kalle vinternatten da Legionen rykket inn i stillingene foran Leningrad under kommando av Sturmbannführer Quist? Nordlyset flammet over hele himmelen og kastet gjenskinn over kjempabyen der framme hvor vi kunne skimte murblokkene i det trolske halvmørket. Hele landskapet lå som stivfrosset i kulden, veggene og skyttergravene var harde som stein, og frostrøyken sto kvit om mennene som rykket ut på

Bibliofil sjeldenhet:

«Frimodige yttringer»

Det er atter kommet i vår besittelse et mindre antall av fru Martha Steinsviks bok «Frimodige yttringer».

Boken inneholder et hundreprosent korrekt, dramatisk og rikt variert bevismateriale om «rettsoppgjørets» overgrep.

Myndighetene måtte tie til bokens dokumentasjoner, da den igangsatte etterforskning viste at de holdt i alle punkter.

Da etterspørselen er stor, bør bestilling innsendes omgående. Se annonsen.

post. Kulene hvislet så uvant over gravkantene, og de dumpe drønn fra artilleriet var en melodi vi ennå ikke kjente. Så fulgte den lange vinterlige stillingskrigen, — vakterarbeid i graven, vedhenting, soving, mathenting. Og kulde. — Ja, husker du når brødet var frosset til stein og isen lå tykk i matspannene når mathenterne hadde fått brakt det fram til bunkerne? Om nettene følte fiendtlige støttrop- per seg inn mot våre stillinger, og våre egne oppklaringspatruljer arbeidet seg gjennom piggråden og over det snøklede Ingenmannsland mens kulene alt i ett steg opp fra bolsjevikenes skyttergraver og spredte sitt blendende kvite, forræderske lys.

Kort etter kom så den store ildåpen. Ja, du husker angrepet mot vår høyre fløy ute i Lübeckergraven og Nordmannsgraven? Dagene forut lå drønnet av det tunge artilleriet over stillingene her, inntil det den kvelden ble så stille, så mistenkelig stille. — Vaktposten står ansent og speider mot fienden som bare ligger et par hundre meter borte. Like foran seg skimter han omrisset av piggrådsper- ringen og en del av den snøklede, hvite flaten. Men pokers mørkt er det. Da myldrer det fram der ute. Mitraljøsene knitrer, maskingevæ- rene bjeffer og geværkulene pistrer mens håndgranatene knaller. Nordmennene klyver

opp på forskansningen, lader og fyrer inn i mengden. Angriperne vakler, drives fram i nye bølger, slås tilbake. I grålysningen er det slutt, nye mørke skikkelser dekker Ingenmannsland, — angrepet er totalt brutt sammen. — Og så motstøtet få netter etterpå, da et snes man trengte ned i de fiendtlige skyttergravene, sprengte bunkerne og ødela mitraljøsereir, — og vendte tilbake bare med to mann lett såret. Var det ikke som disse to nettene ga oss et bilde av hele kampen her aust: mannen mot massen?

Kampen går videre. Stadig ga legionærene nye bevis på mot og snarrådighet, gang på gang blir Legionen nevnt i dagsbefalinger. Angrep ble slått tilbake, støttrop- per gikk fram, — husker du de ti mann som en blank vårdag trengte inn i den fiendtlige skyttergraven, overrumplet bolsjevikenes totalt og rullet opp graven?

Snart etter ble hele Legionen trukket ut noen dager, og ble så satt inn på et nytt avsnitt hvor vi ble liggende resten av tiden. Sommeren kom, og varmen la seg kvelende het over slettene. Da fikk panserjegerne i slutten av juli sin første store dyst med de fiendtlige stålkolossler. Det var under storangrepet ved Staro Panowo. Her var det også at en håndfull nordmenn i 24 timer demmet opp for en bolsjevik-bataljons fremstøt. På den tid traff vi frivillige fra andre germanske land, menn fra Flandern og Neder-

Knut Sollid:

Prestene og demokratiet

Torsdag den 23. januar 1958 talte sokneprest Jon Johnsen i kringkastingen. Han talte om de tre første bud. Et av dem handler om at «du skal ikke ha fremmede guder for meg». Han sa at nazismen og kommunismen var slike fremmede guder. Selv hadde han møtt nazismen i 1940 oppe ved Kongsvinger. Noen soldater hadde sagt til ham at de ikke hadde behov for Bibelen. De greide seg med å tro på Hitler. Troen på nazismen førte det tyske folk i ulykken, sa han.

Det er grunn til å spørre herr Johnsen: Er det såkalte demokratiet mere velbehagelig for Gud? Det er best å friske litt på sokneprestens hukkommelse.

Tyskerne møtte demokratiet bl. a. i Dresden i 1945, da minst 200 000 sivile, kvinner og barn ble drept av demokratienes brand — og fosforbomber. Der fantes ingen militære mål.

Innbyggerne i byen Danuba i det britiske protektoratet Aden møtte det britiske

land. Men alle ansiktene gled sammen til ett: frontsoldatens, — sveiset sammen og herdet i kampen, preget av germansk ånd og vilje. Og fylt av en tro: at kampen for nordisk ånd bare vinnes ved jernhard vilje. U. B.

demokrati i 1957. Englen- derne jevnet da byen fullstendig med jorden fordi det angivelig skjulte seg to opprørere der.

Så har vi det franske demokrati som utfolder seg i Algerie og Tunis. I Dagbladet for 27. april 1957 står det med store overskrifter på første side: «Gestapoterror og seksualsadisme i Algerie i kampen for «den franske kultur». I Dagbladet for 28. februar i år står det på første side: «En kvart million algeriske borgere fordrives fra sine hjem».

Så har vi Nürnberg. Der ble det drevet massehengning av folk (såkalte krigsforbrytere) i demokratiets navn. Siden den tid har demokratiet utført like store «krigsforbrytelser» rundt om i verden og også før den tiden. Så nå burde de vel henge hinannen for å få orden på sakene!

Så har vi til slutt demokratiet i Norge. Med prestenes velsignelse gjode de bruk av dødsstraff i mange år etter krigen. Og med den samme velsignelse ble det forbudt å reise gravmeler over de døde. Alt til fremme av demokratiet..

Dette får være nok, enda det kunne være lett å fylle hele avisen med eksempler på demokratiets skjenselsgjerninger. (Forts. s. 7).

«I de harde forsvarskamper sør for Ladogasjøen har norske panserjegere kjempet med eksemplartsk tapperhet. Hvor det stod nordmenn har motstanderen alltid måttet bringe store offer»

Elverum og deretter

(Forts. fra s. 1).

det tydelig blir mer og mer glissent mellom dem. Massetoskeskapsepidemien er i ferd med å slippe taket.

Quisling fikk påny erfare, at i Norge må en politiker, hvis han er av betydning, «bære skjoldet på ryggen» — for å låne et uttrykk fra en kjent politisk skikkelse i forrige århundrede. Denne kamp måte lå ikke for ham. Han er derfor blitt betegnet som «naiv», ja endog «hjelpeløs». Ja, kanskje det! Hva er det egentlig for slags folk, de som ikke er «naive» og «hjelpeløse»? Er det hjemlige terboverner?

Det lykkedes Quisling å stanse Terboven, for så vidt som denne måtte moderere seg etter ha forsøkt sine metoder i Telavåg. Han våget seg ikke på gjentakelser av det slaget. På Trandum lå der over 300 virkelig gode nordmenn, som ut fra en annen oppfatning av hva som tjente Norges sak, havnet der. De kunne tross forsøk ikke reddes, men dette tall er en brøkdel av dem som Terboven hadde eslet dit, men som Quisling og hans medarbeidere berget. Når det så å si i hvert eneste ministermøte forelå bønn om hjelp for en eller annen, som var tatt av Gestapo og der kanskje kunne heve seg en røst, som så på tilfellet som helt håpløst, så lød det alltid

fra bordenden med Quislings dystre røst: «De er nordmenn, vi må hjelpe dem!»

5.

Indirekte og allikevel direkte nok fikk Quisling følgende attest fra høyeste hold (november 1945). Den lød, at «Norge har sluppet bedre fra okkupasjonen enn noe annet tyskokkupert land og det skal vi takke Gud for». Javel! Vårherre var alltid et redskap.

Hvis der finnes det minste fnugg av anstendighet hos Quislings motstandere, så holder de nå opp å skjende hans minne!

Ærede «gode» nordmenn! Nasjonal Samlings folk har hittil respektert Deres leder, Erik Solems død, uaktet «aldri sto mann bedre til for hogg».

6.

Da krigen endelig tok slutt kom Elverum og de «ærefulle» begivenheter der atter til heder og verdighet — og vel så det. Skrytet fløt i flommer. Vi fikk opplyst av Koht at kongen hadde sagt nei til dr. Bräuer. Kort og godt.

Etter vanlig skikk i dette land måtte der reises en bauta til minne om at på Elverum ble der i 1940 talt Roma midt imot. Bautaen ble reist i Trysil. Det fremgikk av avsløringstalen (se bare etter) at det var Stortinget som var Roma denne gang. Det var det, og Nygaardsvold som ble satt på plass til fordel for det parlamentariske fikenblad. Hvilket skulle være så storartet.

Steinens «runer» lyder således:

«Konge, Storting og regjering 9. april i Elverum reiste striden for fridom og fedreland».

Javisst!

7.

Så bega det seg en tid senere at man fikk en ny opplysning fra samme bilde om hva som skjedde i møtet med Dr. Bräuer. De stolte «nei» til beskyttelse av det parlamentariske klenodium var uttalt av Koht og ingen annen. Skjedde dette etter påtrykk? Det er ikke tiltalende å skulle være ansvarlig og ennå mindre høste ære for det an-

dre gjør. Imidlertid innbragte den første uriktige opplysning historikeren Koht en alvorlig korreks fra overlege Scharffenberg i «Morgenbladet».

Resultatet av det hele var imidlertid at luften stille og lydløst tørt ut av neiballongen og «Elverum» mistet halve ansiktet og de ærefulle begivenheter der inskrenkedes til «fullmakta» som også etterhånden er blitt styggelig frynset i kantene. Bare ikke den ballongen også punkterer — med et smell.

8.

Men hva med Koht nå?

Man kunne jo henge på ham en eller annen inflasjonspreget medalje eller kors f. eks. St. Olav og så forsøke å la det gli videre i stillhet. Man reiser nok ikke elverumskjerringa ved det og dessuten krever rettferdigheten, at Koht ytes full honnør, thi det skyldes jo faktisk ham, at det parlamentariske fikenblad nå er «fast forankret» (var det ikke slik det lød?) i vår konstitusjon og det kan brukes til å skjule meget, har det vist seg. Det har eksempelvis vært brukt til og brukes fremdeles til å dekke over disse **presumptivt** skumle ting, som i **virkeligheten** førte oss opp i krigen og som antok å være for sterk kost selv for Ola Nordmann med sin politiske patentfordøyelse. Dett må nok være gansk sterke saker.

Man kan, som skjedd i Finnmarken med et minnesmerke der, forandre innskriften til den stemmer bedre med sannheten. Det fører også til ansiktsfortapelse. Man kan også rive steinen ned, hvilket også går ut over de «gode» nordmenns ansikt.

I gamle dager var det skikk, når en mann eller et parti lå under i kamp, at det reiste en nidstang til ergrelse for fienden og egen oppbygelse. Egil Skallagrimson reiste et hestehode (formentlig i mangel av esler) mot sin fiender Erik Blodøks, (som i parentes bemerket viste seg å være en atskillig mer stor-slått kar, enn våre dagers «gode» nordmenn og «godviljens menn»). Det kunne være artig for Nasjonal Samlings folk også å reise en nidstang. Her har vi den fullsten-

FALSKMYNTERE

(Forts. fra s. 4).

de i pris og kvalitet kan konkurrere med originalvaren på dette område.

3.

Det som lett faller en i tanken når en betrakter en slik utvikling hos de lovlige seddeltrykkerier og banker, er at de faktisk i moderne tid har overtatt falskmynternes håndverk. Ja endog på en sjoflere måte. De løper ikke den risiko som var forbundet med dette yrke og som ga det et spennende romantisk skjær.

Dertil kommer at en god og gammeldags privat seddelpresse ikke la noen særlig vekt på det dobbelte bokholderi og derfor slapp å foreta slike overføringer som Norges Bank nå har gjort.

Det viser seg imidlertid at en stor del av publikum er

GULLKORN

I en kronikk i Arbeiderbladet kunne Torolf Elster nylig prestere følgende: en lagerarbeider, en veiarbeider, en elektriker kunne bli statsminister i Norge . . . en naturlig følge av det politiske demokrati.

Så langt herr Elster.

*

I U.S.A. er det visergutter, veiarbeidere, husmannsgutter som har nådd samfunnets toppstillinger, men ikke uten at de underveis har tilegnet seg kunnskaper og utdannelse som har kvalifisert dem til deres høye embeter og posisjoner.

dig gratis og reist av motparten selv, påført de selsomste runer til egen forsmedelse og til hodebry for fremtidens studier i merkelige runeinskrifter. Det eneste som kreperer oss er, at steinen ikke er reist på Nisseberget på tomten etter den nedrevne bautaen for Sverre Sturlason, som de «gode» nordmenn så dårlig tålte synet av. Man kan nå ikke ha allting heller, men vi kunne nok være villige til å gjøre en doning og flytte den dit. Vi vil ihvertfall håpe, at den får den samme plass både i kunsten og i historien som Egil Skallagrimsons grinende hestehode.

Olaf Holm.

oppmerksom på denne utvikling. Det man før krigen var villig til å bytte bort mot en hundrekroneseddel forlanger man nå gjerne en tre fire for. Hvis man ser på Statens Vinmonopol som en forretning, så tyder dets priser på at folkets kårne heller ikke ser for optimistisk på sedlenes verdi. (Det er kanskje betegnende også for denne statsvirksomhet at Polet har lagt meget arbeid i å skaffe seg mere tiltalende etiketter (sedler) på flaskene mens innholdet er blitt simplere. Var det ikke en ide å la dem trykke på statens seddelpresse. Jeg er klar over at utviklingen av «polet» er skjedd stikk i strid med ønskene hos foretakets egen ledelse, som er rasende over det man er blitt tvunget til.

4.

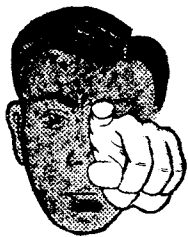
Men det er en annen og en nå beklageligere side ved denne statsautoriserte falskmyntervirksomhet. Nemlig at fallet i kroneverdien har berøvet alle dem som ved flid og sparsomhet hadde lagt seg noe opp og anbrakt dette i slike former at de bare får det samme antall kroner til bake. Disse folk er plyndret for ¼ parter av hva de eide i løpet av de siste 25 år. Staten selv med sine obligasjoner har stjålet et uhyre beløp fra småsparerne. Hvor det gjelder andre som også har profitert på plyndringen av långiverne, så har stat og kommune tatt sin broderlige del i form av skatter. Denne form for virksomhet rammer selvsagt den del av folket som har best krav på samfunnets beskyttelse. Men når hører man noe om dette i Stortinget. Dets virksomhet ville bli lammet om ikke svindelen fortsatte.

5.

Derfor den tiltakende propaganda for sparing, bankinnskudd og alle former for livsforsikringer. Så kommer Staten bakdøren og låner pengene. Den har jo moralsk rett til fortjenesten, når det er den som driver svindelen med pengene.

De gamle falskmyntere er de rene englebarn sammenliknet med de demokratiske pengefalsknere. De drev i det små og i hård og farlig konkurranse med seddelbank monopolet.

H. Franklin Knudsen.

Har Annæus Schjødt glemt?

Da Annæus Schjødt ble engasjert for å forsvare Stortingets presidentskaps forhold til tyskerne sommeren 1940, anvendte han stort sett de samme argumenter og synsmåter som Quislings forsvarer, den tapre og rettsindige Henrik Bergh brukte til imøtegåelse av Schjødts aktorat i saken!

Rektor, dr. Jon Midgaards syn på forspillet til 9. april møtte motbør i Realistforeningen

For fullsatt auditorium på Blinderen holdt en forfatter av Norges nyeste historie for skoleungdom — rektor dr. Jon Midgaard foredrag på Realistforeningen forleden om forspillet til 9. april 1940.

Realistforeningens styre hadde vist det frissinn at den hadde innbudt representanter for de forskjellige meningsgrupper i denne sak. Og det var antakelig første gang de realstuderende fikk høre at det kunne være motstridende meninger om forspillet til 9. april. For oppmerksomme lesere av dette blad og av Morgenbladet er Dr. Midgaards

Snapshot av Roscher Nielsen

Jeg leste med interesse om Roscher Niensens skamrødme i F. og L. nr. 4 d. å.

Kanskje denne episode vil more Dem noe.

For noen år siden ferierte jeg i Sogn og hadde den tvilsomme fornøyelse å følge med samme båt som R. N. til Bergen etter endt ferie.

R. N. svinset glad og oppglødd på kaien, riktig velvillig innstilt til allverden. Jeg til angrep: «Si meg R. N., det var jo Dem som underskrev kap.dok. hvis konsekvenser ble så store lidelser for titusener av Deres landsmenn».

Sceneforandringen var total, ansiktet en eneste måpen. «Jeg kjenner til at dette dokument er mer enn tvilsomt», fortsatte jeg. Han fikk bare fremstotret at jeg var på villspor, intet forsvar for dokumentets riktighet, men flukt fra meg, opp landgangen. Jeg hakk i hel med disse ord: «Jeg skjønner jo De ikke kan tro på et liv etter dette, men kan hende det hinsides eksisterer en høyeste domstol».

Han ned i båtens dyp, letende feberilsk etter sin lugar som han sikkert allerede hadde vært inne i, jeg letende etter styrmannen for å anskaffe meg en lugar. Det kunne være en komisk film om det ikke var dødens alvor med oss to att og fram i hver vår smale gang — parallelt.

Etter en tid kom han opp igjen, riktignok noe fra min plaserings, for igjen å forsvinne inn i en salong med mannlig selskap.

Ved ankomsten til Bergen kom jeg igjen, denne gang rent tilfeldig, hakk i hel på en mann hvis tidl. utviste selvbevisste opptreden var merkbart redusert.

Hadde R. N. hatt god samvittighet, mener jeg der var utmerket anledning å komme med et forsvar for sin underskrift under den fortsatte reise. Jeg var selvsagt åpen for en slik eventualitet.

A. H.

meninger om dette spørsmål kjent.

Det som var av interesse var å konstatere om han hadde modifisert sin fremstilling etter sin meningsutveksling med dr. Scharffenberg i Morgenbl. Om dokumentariske fakta hadde snudd ham?

Folk og Lands referent kunne ikke merke noen endring iallfall ikke i konklusjonen. Denne demonstrerte fremdeles et standpunkt som begynner å bli ensomt blant historikere i inn- og utland, nemlig dette:

Når det gjelder okkupasjonstiden i Norge og dens forutsetninger, er det selvsagt riktig å nevne at det hos begge de krigførende parter var planer om angrep på Norge. Men ingenting av det som hittil er kommet fram, rokker ved det forhold at Tysklands angrep på Norge var uprovosert . . . Heller ikke kan det med sannhet sies at de britisk-franske planer om angrep på Norge delvis okkupasjon av Norge var årsaken til det tyske overfall. Det hadde sin helt selvstendige forhistorie, med bl. a. Quisling som en av aktørene.

*

Dette er jo en grov fortegnelse av hendelsesforløpet, som knapt nok gymnasiaster biter på i dag.

Foredragsholderen møtte motbør i vektige innlegg fra krigshistorikeren, orlogskaptein E. A. Steen og o.r.-saksfører Sverre Hartmann. Likeledes deltok Harald Franklin Knudsen, cand. oec. Hans S. Jacobsen og Alexander Lange i debatten, som var meget givende og høstet applaus av det meget interesserte publikum.

Det ble opptatt stenografisk referat. Vi håper å kunne komme tilbake til saken senere, så leserne har noe å glede seg til!

POTEMKIN.

Enhver har så megen rett som han har styrke.

SPINOZA.

HJELPEORGANISASJONEN for frontkjempere.

Postboks 1407 V, Oslo
Postgirokonto 18070

avholder årsmøte (generalforsamling) mandag 24. mars kl. 20.00 i Restaurant Grotten selskapslokaler, Wergelandsveien 5, Oslo. (Spør etter lokale leiet av Arntzen). Bidragsyttere som har ytet bidrag kr. 20.00 eller mere i løpet av 1957 får adgang med stemmerett.

Prestene og demokratiet

(Forts. fra s. 5).

De baltiske stater, Polen, Tsjekkoslovakiet, Ungarn, Romania m. fl. trodde på demokratiet. Men enda er det, etter manges mening, kommet i ulykke. Skal vi gjøre bruk av herr Johnsens sublime logikk, må vi komme til det resultat at Gud, i disse land, betraktet demokratiet som en fremmed Gud. Derfor kom disse folk i ulykken!

Herr sokneprest! Ville det ikke være best om kirkens menn holdt seg til skriftens ord. Meg bekjent står det intet i Bibelen om hvilket politisk system som er det for Gud mest velbehagelige. Prestene klager over at de ikke fikk forkynne Guds ord her i landet under okkupasjonen. Her gjør de bevisst bruk av den svarteste . . . Da som nå og til alle tider har de blandet «politikk» inn i sin forkynnelse og enda klager de over tomme kirker. Er det noe rart i at folk går tretti av å høre på slikt politisk vas som det herr Johnsen presterte? Prestene må selvsagt, som alle andre, fritt få drive med politikk. Men hva de ikke må, er å ta Gud til inntekt for det ene eller det andre slags politiske system.

Knut Sollid.

Gjør fortgang

med å få spredd prost Hedems «Statsmaktens revolusjonære forhold til Grunnloven». Send lister til oss over de som bør ha den og beløpet sendes over giro 15028 Forbundet, boks 3214, Oslo. La tredje opplag spredde like hurtig som opplag 1 og 2.

Tannlege

MARTIN KJELDAAS

Hansteensgt. 2

Tlf. 44 75 54

EN BIBLIOFIL SJELDENHET

Ennu endel ekspl. av Martha Steinsviks

Frimodige ytringer

er tilsalgs i Forbundet, Kierschowsgate 5, Oslo

Pris kr. 10.00 (til inntekt for Marta Steinsviks minnefond).

Bøker tilsalgs ved Forbundet:

Hedem: Statsmaktens rev. forhold til grunnloven. Pris pr. stk. kr. 2.00.

Blehr: § 104. Pris pr. stk. kr. 1.00.

Alexander Lange: Dødsdommen over kommissarisk statsråd, professor R. S. Skancke. Pris pr. stk. kr. 1.00.

Justus Vericulator: Den norske kapitulasjon. Pris pr. stk. kr. 5.00.

Gustav Smedal: Patriotisme og landssvik. Pris pr. stk. kr. 3.00.

A. Olesen: Dyrekøbt Hævn. Pris pr. stk. kr. 2.50.

Svenskeutredningen. Pris pr. stk. kr. 20.00.

Den norska rättsuppjölrelsen. Forkortet resyme. Pris pr. stk. kr. 1.00.

Olga Bjoner: Dette har hendt. Pris pr. stk. kr. 10.00.

NYTT OPPLAG:

Trygve Engen: Jeg er ingen Landssviker. Pris kr. 5.00.

Forskuddsbetaling eller oppkrav.

Kapital ledig

Småindustri og produksjonsideer finansieres.

Skriv til:

Konsulent Holtskog

Box 9, Nannestad.

Leseverdige bøker Ny brosjyre av prost Hedem

Hermann Boehm: «Norge mellom England og Tyskland».

Innb. kr. 20.00.

J. McCarthy: «Den forspilte seir».

Heft. kr. 11.00.

Erik Lærum: «Dansk soldat i krig og fred».

Heft. kr. 9.00.

Erik Lærum: «Suez-Ungarn-Polen-Cypern».

Heft. kr. 7.00.

V. Pürschel: «Rett kurs».

Heft. kr. 14.00.

Jens Bjørneboe: «Under en hårdere himmel».

Innb. kr. 25.00., heft. kr. 20.00.

P. THJØMØE

Postboks 122 - Stavanger.
Tlf. 21133 - Postgiro 64042.

Oslo Stigefabrikk

Brand-, maler- og skyvestiger oljet, m/ kadimerte beslag.

Inneh. ALF T. LUNDE,

Mosseveien 8

Tlf. 68 88 17, priv. 67 07 79.

TANNLEGE MAAMOEN

Hansteensgt. 2
Telef. 44 43 33

kommer i løpet av kort tid. Sørg for å skaffe Dem den foregående. «Statsm. rev. forhold til grunnloven» før den blir utsolgt, da det i den nye brosjyre er henvisninger til den foregående.

Pris kr. 2.00 + porto.

Forbundet.

Husbestyrerinne

Selvstendig husbestyrerinne søkes til bondegård. Sentr. bellig. på Romerike.

Bill. mrk. «Selvstendig».

Annelise Parow

TANNINNSETNING

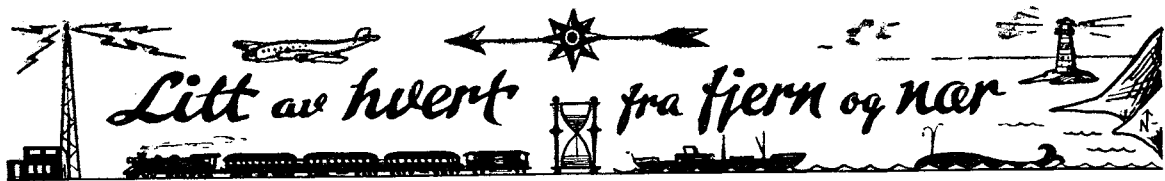
Trondheim

Gisle Johnsonsgt. 5 - V. Lademoen kirke - Voldsminde

Arkitekt

HUSTAD

BÆRUMSV. 5, Ø. ULLFRN
Telefon 55 61 29 — Oslo

MOT ARBEIDSLEDIGHETEN.

Arbeidsledigheten brer seg i Norge, slik vi har bebudet. Bortsett fra tekstilindustrien, som alltid er den som først rammes, er det nå vanskeligheter med skotøyindustrien. Årsaken oppgis å være at en ikke klarer å konkurrere med importvarene. Det later ikke til å være noen som oppfatter at når en ikke kan konkurrere så må det være noe galt et sted. Det er jo nemlig ingen lenger som kjøper skjorter eller sko for de norske fagforbundslederens blå øynes skyld. Nasjonalfølelsen her i landet ytrer seg vesentlig ved hujing på idrettsbanene og overfall på landsmenn som en er sikker på er i mindretall og forsvarsløse.

*

KULTURBYEN OSLO.

I den store kulturby Oslo er det like ille som vanlig i teaterverden. Folkeforlystelsene er kino og dans, amerikansk ishockey og tivoli på Grønlands torg. Når en da ikke har de store forestillinger med «landssvikoppgjør». Oslo kommune må igjen punge ut med millioner som støtte til alle de fallerte teatre, som vel må opprettholdes for et syns skyld. Hvorfor ikke innrette antall teatre etter det virkelige kulturnivå i Oslo, og skal en da dømme etter for eksempel Dagbladet, så burde det vært null.

*

KRIG I INDONESIA

Det går mot åpen krig i Indonesia. Sentralregjeringen i Djakarta har landsatt troppestyrker på Sumatra og opprørsregjeringen i Padang erklærer at den vil sette seg til motverge med alle midler.

*

STORMAKTS-KONFERANSEN

Bulganin skriver fremdeles for harde livet, mens atombombene springer på prøvefeltet i Sibir. Det er Eisenhower som har fått den siste skrivelse, hvori Bulganin hevder at Sovjetregjeringen nærer bekymringer når det gjelder forberedelsene til stormaktskonferansen, fordi USA ikke har svart på en rekke konkrete forslag fra Sovjetregjeringen og derved forsinker en slik konferanse. Naturligvis har han også rett. Saken er visst nemlig ganske enkelt den at ingen av de to parter er noe særlig forhipne på en konferanse. Det meste er propaganda. De ene-

SKRIV KORT

er får stadige bønner til alle våre innsendere og medarbeidere.

FOLK OG LAND

ste som virkelig er interessert i konferanser og avspenning er Norge og de andre nuller i fattigkommisjonen.

*

FLERE FRANSKE SOLDATER TIL ALGERIE

Mens allverdens nasjoner kappes om å fremheve sin fredsvilje, fortsetter Frankrike sin galskap i Nord-Frankrike. Utviklingen har naturligvis vist det som de fleste var klar over på forhånd, at Frankrike er ute av stand til å administrere kolonier. Det skal noe annet til enn brutalitet, tortur og skittenferdig dekadanse. Som sagt, alle skjønner dette uten Frankrike selv, som fortsetter å leke stormakt. Det siste er at Gaillard har fått tillitsvotum med 286 mot 147 stemmer på et forsvarsbudsjett som bl. a. innebærer at det skal sendes ytterligere 28 000 soldater som forsterkning til negerkrigen. Tenk så på at dette land, hvis historie helt opp til annen verdenskrig er brolagt med angrepskriger og internasjonale intriger, febrilsk arbeider på å skaffe seg atombomber!

*

AUF OG NATO?

AUF skal ha landsmøte i mai og sentralstyret har bl. a. lagt fram forslag til uttalelse om at «vi må til enhver tid være villige til på fordomsfritt grunnlag å drøfte vårt lands medlemskap i forsvarsallianser». NATO's norske fadder, utenriksminister Lange har ordet!

*

MERE PENGER TIL INDIAHJELP

Tøvet med Indiahjelpen har kostet Norge 35 millioner på statsbudsjettet og det trenges ytterligere ca. 20 millioner kroner, som vil bli bevilget over en periode på 3-4 år. I det nettopp fremlagte statsbudsjett er det ført opp 5 millioner kroner. Det er jo ingen sak å være flott kar når en har kvartet en fjerdedels milliard fra sine landsmenn i det såkalte «rettsoppgjør». Det er hyggelig å se at pengene våre går til noe nyttig!

*

NA KOMMER REGNINGENE

Da Norge istedenfor å komme til en ordning med Sverige gikk inn i NATO påtok vi oss som bekjent å være første bollverk i kampen mot bolsjevismen. Det har naturligvis aldri vært meningen å for-

VI VIL GJERNE REKKE FLEST MULIG

fordi vi har et budskap som vedrører hele det norske folk. Hjelp oss med utbredelsen av bladet.

svare Norge for alvor i første omgang, men USA hadde bruk for oss som et fremskutt første forsvar, fortrinnsvis da med amerikanske baser. Vi fikk penger til utdannelse av soldater og flyvere og alt var herlighet og glede. Men etter som det drar ut med å få etablert virkelige amerikanske baser her, er interessen også kjølnet på den annen side av Atlanteren. Vi har hittil fått utdannet våre flygere gratis i Canada, men nå er det kommet beskjed om at vi får betale for moroa. Det vil koste oss kr. 40 000 pr. utdannet flyger!

«Yenans vei» gjennom Sør-Amerika

En tidligere Komintern-agent (Scribner) forteller i sin bok «The Yenana Way» at han ikke fikk noe sving på sakene på de sydamerikanske breddegrader og dro til Moskva for å hente råd. Der ble han instruert om den av MAO (og av Stalin godkjente) taktikk: organisert korrupsjon, og «smøring» som veien til en massereisning; det ble kalt Yenans vei. Belesset med (rødt) gull vendte den nybakte smørings-spesialist tilbake til Chile og fant at systemet virket over all forventning, ja så godt at ikke lenge etter (i 1936) kontrollerte kommunistene, det vil si Komintern, flertallet av representanter både i senatet og deputerkammeret.

Kanskje norsk presseopinion lettere kunne styre sin begeistring over den anti-kommunistiske Peron's fall, og nå siste hendelsene i Venezuela, om den rettet søkelyset mere mot Yenans vei og alt den står for? Både i Sør-Amerika og andre steder.

Inflasjon

er et hyggelig begrep, det betyr at den hundrekroneseddelen som for endel år siden var verd 100 kroner, i dag er verd f. eks. bare en tredjedel, mens man går og innbiller seg at 100 kroner er hundre kroner. I forbindelse med denne form for politisk velferd tillot det franske presseorgan l'Auror seg å karakterisere den franske finansminister René Mayer som falskmyn-ter.

Bladet spurte:

Hva er forskjellen på pengeforfalskning og devaluering?

Bladet gir selv svaret: ingen.

Før i tiden ble falskmyn-terne hengt.

I dag blir devalueringseks-pertene dekorert.

VÅRE KRAFTKILDER

Hesteantallet går tilbake, vi baserer vår trafikk og vårt jordbruk på innførte maskiner og innført olje. Det er lett vint, og vi har en småguttaktig glede av å høre motordur og kjenne eksosluft.

Vi er så små at vi lager ikke en eneste traktor eller bil selv, men alle skal ha traktor eller bil. Tog er ikke bra nok, i bredden med underskuddsbaner kjører trailerne varer, og importunderskuddet øker og øker.

Banene legger om det de kan til elektrisk drift, det er vel og bra.

Men om vi la om alle baner og biler, traktorer, motorsyklar og fly til elektrisk drift?

Fantasidrømmer, vil du si, Ja, det kan hende det. Men jeg tror at våre forskere er så imponert over at de får strømmen til å renne gjennom disse trådene, at de ikke gidder forsøke noe annet. Eller er det de store oljeselskaper som hindrer elektrisitetens seiersmarsj?

På større stasjoner har de varetraller som går med elektrisitet. En bil kan kjøres på

De store i tiden

Samtiden betrakter de store i tiden som opprørere og menn som vil legge alt øde. Sammenbruddets larm fyller svake sjeler med skrekk og gru. Først senere fram i tiden, når menneskene kommer på tilbørlig avstand fra den gru som fulgte de store omveltninger, begynner erkjennelsen å komme og tiden vil ane de store forløperes kamp og lengsler.

Forløperne for en stor tid lever for det meste i framtiden mens deres samtidige som er ute av stand til å leve bevisst selv i dag, av vane lever i fortiden.

De store vil derfor først i fremtiden finne sine virkelige samtidige.

(Kurt Eggers)

GULLKORN

Når jeg ser hvordan vi går og svimer og tøver i dag — hvordan vi er rotløse, i villrede, går oss bort, vantrives — hvordan vi spiller tiden med unødige ting, og kappløper inn i blindgater og motarbeider hverandre, er fulle av skadefryd hvis vi da ikke rett og slett glemmer hverandre nettopp når vi burde huske — da blir jeg av og til redd at hele den såkalte innsatsen vår under krigen er noe vi kunne spart oss, ja at den kunne ha vært bedre gjort.

(Fra Sigurd Hoels roman «Ved foten av Babels tårn»).

batteri og selvstarter noen få meter. De flyvende taler-kener antas å gå med elektrisitet, enten de nå er fra Venus eller Tellus.

I en av de siste numrene av «Det beste» fortelles det om ørsmå batterier som kan drive småtinger i lengre tid. Det er alt lommelykter som lades opp i handelen.

Ville det ikke være bedre for oss om vi i stedet for å søle bort dyr utenlandsk olje kunne feste bil, traktor, sykkel og fly til en stikk-kontakt om kvelden og starte med friske krefter om morgenen?

Lette batterier, og flyene kan dra avgårde uten flere tonn med olje og gå med vibrationsfrie elektriske motorer, med propell eller turbiner.

Kan ikke forskningsråd og Forsvaret satse litt på dette?

O. Løveng.

Gullstandarden

årsak til

2 nen verdenskrig

Den engelske og høyt ansette militære ekspert kaptein Liddel Hart skrev 8. 5. 1950 i magasinet «John Bull» at i krigens første stadium ble ført forhandlinger mellom det tyske og det engelske utenriksdepartement, der England tilbød seg å slutte fred hvis Tyskland ville vende tilbake til gullstandarden. (Det var altså ikke «demokratiet» krigen gjaldt).

I samme artikkel fortelles at Winston Churchill under Atlantic-charter-møtet ovenfor sjefen for Englands Bank, Sir Montague (Montag) Norman forpliktet Storbritannia til å gå tilbake til gullstandarden når Hitler var slått.

FOLK OG LAND

Ekspedisjon og kasse:
Kierschowsgt. 5, Oslo
Telefon 37 76 96
Boks 3214

Abonnementspriser:
Kr. 25,- pr. år, kr. 12,50
pr. halvår Sverige og
Danmark kr. 29,00 pr.
år, kr. 14,50 pr. halvår.
Utlandet for øvrig: kr.
33,00 pr. år, kr. 16,50 pr.
halvår I normalt omslag
kr. 35,00 pr. år, kr.
17,50 pr. halvår.

Løssalg 65 øre

Annonsesatser

32 øre pr. millimeter

over en linje

Bruk postnr. 16450.

Utgiver A/L Folk og Land

Samband med forlaget

1950